Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 19. Dnia 8. Października 1884. XI. rocznik.

Protokóły

X. Walnego Zgromadzenia delegatów Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie,

odbytego

dnia 28. i 29. września 1884.

w sali Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

I. Posiedzenie

dnia 28. września 1884. o godz. ½10 przed południem.

I. Dr. Maly zagaja posiedzenie zaznaczając w krótkich słowach smutne doświadczenia ubiegłego roku, wywołane upadkiem Banku włościańskiego, Galicyjskiej Kasy zaliczkowej, a wreszcie dziś świeżo skonstatowanéj niewypłacalności Banku ruskiego. Następnie podnosi Dr. Maly 10-letnią rocznicę utworzenia Związku i otwiera X. Walne Zgromadzenie, wyrażając życzenia skutecznych rezultatów prac Zgromadzenia.

II. Następnie złożyli delegaci swoje legitymacye jak następuje:

1. Biała „Wzajemna pomoc", Hilary Jaworowski, 2. Bircza, Władysław Terenkoczy, 3. Bochnia, Władysław Pisz, 4. Bóbrka, Władysław Międlicki, 5. Bołszowce, Józef Urban, 6. Cieszanów, dr. Adolf Wurst, 7. Dąbrowa, Adolf Kukiel, 8. Dąbrowa Tow. handlu skór, Adolf Kukiel, 9. Drohobycz, dr. Wiktor Lechowski, 10. Drohobycz Tow. handlu skór, Jan Łoboz, 11. Gliniany, ks. Reszetyłowicz, 12. Gorlice, Wojciech Biechoński, 13. Grybów, Wojciech Biechoński, 14. Jarosław, Waleryan Baczyński, 15. Jaworów, dr. Zdzisław Lachowicz, 16. Jordanów, dr. Bronisław Dulęba, 17. Kałusz, Jan Szlezinger, 18. Kańczuga, Władysław Terenkoczy, 19. Kołomyja, Fr. Ciesielski, 20. Kolbuszowa, Stanisław Januszewski, 21. Kraków, Tadeusz Romanowicz, 22. Krakowiec, Franciszek Stadnicki, 23. Kulików, Franciszek Szofer, 24. Limanowa, Józef Mars, 25. Limanowa Tow. ochrony wł. ziem, Józef Mars, 26. Lwów, Tow. zal., Antoni Żabicki, 27. Lwów Tow. urzęd. poczt. Ryszard Wopaterno, 28. Lwów Tow. urzęd. i sług gal. dróg żel. Franciszek Klauss, 29. Lwów Tow. handlu skór, Adolf Aleksandrowicz, 30. Lwów Tow. wzaj. kred., dr. Maryan Krówczyński, 31. Lwów Tow. spożywcze, Jan Szwejkowski, 32. Lwów I. Związkowa prac. stol. „Zorza", Antoni Prechitko, 33. Łańcut, Bolesław Żardecki, 34. Łańcut Tow. handlu skór, Bolesław Żardecki, 35. Maków, Ludwik Kocyan, 36. Mielec Tow. zal., Ludomir Struszkiewicz, 37. Mielec Tow ochrony, Włodzimierz Sroczyński, 38. Milówka, Teofil Merunowicz, 39. Mikołajów, Piotr Łabowski, 40. Mościska, Bolesław Śmiałowski, 41. Nadwórna, Leopold Woykowski, 42. Nowy Sącz, Wiktor Wyszyński, 43. Oświęcim, dr. Gustaw Nowak, 44. Pilzno, Jan Michalik, 45. Podgórze, dr. Alfred Zgórski, 46. Podhajce, Kazimierz Zaręba, 47. Przemyśl Kasa zal. rzem. i rol., Maryan Władyczyński, 48. Przemyślany, Piotr Acht, 49. Radłów, Wacław Jarosch, 50. Radomyśl, dr. Konstanty Lipowski, 51. Radziechów, Franciszek Mrozowski, 52. Rohatyn, Adolf Kornberger, 53. Rozdół, Jan Bedlewicz, 54. Rudki, Piotr Zbrożek, 55. Sambor, Bronisław Bukietyński, 56. Sądowa Wisznia, Antoni Nausser, 57. Sędziszów, dr. Franciszek Sędzielowski i Adolf Weisser, 58. Sieniawa, Władysław Zielonka, 59. Skole, Narcyz Ulmer, 60. Sokal, Adolf Doening, 61. Stanisławów Bank zal., Józef Urban, 62. Skałat, Henryk Miączyński, 63. Stryj Tow. zal., Ludwik Göttinger, 64. Tarnów, Jan Ostrowski, 65. Tłumacz, Antoni Eckhardt, 66. Tyśmienica, Józef Urban, 67. Ustrzyki dolne, Karol Morwitz, 68. Zbaraż, Władysław Prytyka, 69. Złoczów, dr. Karol Maly, 70. Żółkiew, Konstanty Heinrich.

Razem 64 delegatów, reprezentujących 70 stowarzyszeń.

III. Na wniosek delegata z Krakowa p. Romanowicza powołało Zgromadzenie jednomyślnie na przewodniczącego Dra. Karola Malego, na zastępcę Wojciecha Biechońskiego, delegata z Gorlic; zarazem powołał p. przewodniczący na sekretarzy pp. Franciszka Mrozowskiego, delegata z Radziechowa i Narcyza Ulmera ze Lwowa (delegata Towarzystwa w Skolem).

IV. P. Patron po wstępnem przemówieniu odczytał sprawozdanie z czynności za czas od 1. października 1883. do 30. września 1884.

P. Zbrożek zaleca odesłanie sprawozdania osobnej komisyi, do któréj proponuje pp. Dra. Wiktora Lechowskiego z Drohobycza, Kornbergera z Rohatyna i Neussera z Sądowéj Wiszni, co Zgromadzenie przyjmuje.

Dr. Zgórski Alfred zabiera głos jako były redaktor Związku i wydawca Roczników, aby streścić 10-letnią działalność na polu rozwoju stowarzyszeń, i powołując się na świeżo wydany X. Rocznik, porównuje cyfry z roku 1873. z rokiem 1883.

Następnie streszcza działalność Związku, porównując go z ogól no niemieckim Schulzego-Delitsch, z ogólno austryackim Zillera, ze Związkiem poznańskim wreszcie i z innymi. Konstatuje, że Związek oprócz prac ekonomicznych dla dobra kraju i stowarzyszeń, nie miał żadnych ubocznych celów, o które go posądzano. Mówi o klęsce, jaką wyrządzają t. z. Towarzystwa żydowskie, sprowadzając swém nierzetelném postępowaniem na kraj smutne skutki; pocieszającym jednak objawem jest ta okoliczność, że chociaż one liczebnie rosną, ale bardzo słabo się rozwijają. Daléj podnosi mowca dobrą organizacyę stowarzyszeń, i porównuje skutki kilku nadużyć, które są nieznaczne. W końcu podnosi, że zadaniem jego i myślą przewodnią będzie pracować w tym kierunku, ażeby instytucya, któréj jest dyrektorem oparła się na Towarzystwach zaliczkowych i wspólnie z niemi pracowała dla kraju.

Delegat p. Biechoński odpowiada p. Zgórskiemu, podnosi jego zasługi i zaznacza, że dr. Zgórski nauczył nas bronić praw i samoistności Towarzystw, że zatem Delegaci i na przyszłość w obronie praw autonomicznych towarzystw na każdym kroku stawać będę i wystąpią przeciw każdemukolwiek, ktoby nastawał na ukrócenie tych praw. Kończy życzeniami imieniem wszystkich kolegów, aby Dr. Zgórski zawsze tak świetnymi jak dotąd owocami swej pracy się cieszył i wspólnie z nami pracował.

V. Zamknięcie rachunków Związku za rok 1883. i projekt budżetu na rok 1885. odesłano do osobnej, później wybrać się mającej komisyi.

VI. P. Patron referuje sprawę stosunku stowarzyszeń do Zakładów udzielających im kredyta. Omawia najpierw stosunek do Banku austro-węgierskiego, który znacznie obniżył kredyt stowarzyszeniom udzielany; następnie mówi o Towarzystwie zaliczkowém lwowskiem, które zpowodowane paniką na placu lwowskim, musiało obniżyć kredyt w rachunku bieżącym, ale natomiast niektórym Towarzystwom podniosło kredyt wekslowy.

Stosunek z Gal. kasą oszczędności jest zawsze bardzo uprzejmym i nie uległ zmianie, chociaż i Kasa oszczędności znalazła się w roku ubiegłym również w przykrem położeniu. Bank krajowy przyniósł znakomitą pomoc w kredycie stowarzyszeniom, który to kredyt w trojakiej formie doszedł już cyfry 620.000 zł. po koniec września, podczas gdy w roku ubiegłym wynosił tylko 39.000 zł. P. Patron radzi zawiązać ściślejszy stosunek z Towarzystwem wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, ażeby zapełnić lukę, jaką w kredycie uczynił Bank austro-węg.. Tow. wzaj. ubezpieczeń udzieliło już kredytu stowarzyszeniom w wysokości 330.000 zł., ale życzyć by należało uzyskanie przystępniejszych warunków, co do terminu płatności i sposobu pokrycia tych pożyczek.

Nie radzi tworzyć osobnéj instytucyi kredytowej i wnosi przydzielenie komisyi o stosunku towarzystw, (punkt VI. porz. dziennego) wniosków kilku stowarzyszeń o założenie osobnej centralnéj instytucyi kredytowéj.

P. Biechoński wnosi, ażeby stosunek stowarzyszeń do Banku krajowego podległ osobnéj debacie a zatem, ażeby do punktu VI. dodać słowa: „a w szczególności stosunek ich do Banku krajowego“.

P. Struszkiewicz proponuje wybór komisyi „matki“ któraby zaproponowała członków do wszystkich komisyi wybrać się mających

P. Romanowicz sprzeciwia się temu.

Dr. Lipowski żąda odczytania wniosków Towarzystw, ażeby można osądzić do jakich komisyi należy je przydzielić.

Wniosek ten przyjęto.

Sekretarz Związku odczytuje wnioski nadesłane przez Towarzystwa.

Patron wnosi odesłanie tych wszystkich wniosków do osobnéj komisyi, która je rozsegreguje i przydzieli odnośnej komisyi.

P. Biechoński żąda, ażeby poprzednio otworzyć dyskusyę nad wnioskami a następnie je przydzielić.

P. Urban wnosi, ażeby rezolucye IX. Zjazdu przesłać osobnej komisyi, któraby sprawdziła o ile zostały wykonane.

Dr. Lechowski proponuje 4 komisye: 1. patronacką, 2. budżetową, 3. o stosunku stowarzyszeń do instytucyj udzielających im kredyta i Banku krajowego, 4. do wniosków stow.; do 3ciéj proponuje przesłać wnioski o utworzenie centralnéj instytucyi.

P. Romanowicz obawia się za wiele komisyi i proponuje: 1. komisyę do punktu VI. i wniosków z Bóbrki, Rozdołu, Gorlic, Kulikowa i Birczy. 2. komisyę do wewnętrznych naszych stosunków i w tym celu zaleca wzmocnić dwoma członkami komisyę patronatu i przekazać jéj także budżet, zamknięcie rachunków, trzy wnioski Bóbrki i 2gi z Gorlic, tudzież 3cią komisyę wybrać z 5ciu członków i przekazać jéj wszystkie inne wnioski.

Dr. Lechowski broni swojego wniosku wyboru 4ch komisyi.

Dr. Lipowski żąda również 4ch komisyi.

P. Wurst stawia wniosek o zamknięcie dyskusyi — co przyjęto.

Dr. Lachowicz wnosi przejście do porządku dziennego nad wyborami komisyi, a obecnie wybrać tylko komisyę do punktu VI. i stosunku do Banku krajowego.

Dr. Zgórski stawia dyskusyę nad stosunkiem Towarzystw do Banku krajowego. Nie uważa ten stosunek jak dr. Lechowski tylko za sprawę między zastępstwami Banku a Bankiem samym — tylko jako sprawę ogólną i ważną, która obchodzi wszystkie stowarzyszenia i powinna być w tym kierunku ogólnie dyskutowaną, o ile stosunek jest korzystnym lub nie.

Przewodniczący poddaje pod głosowanie wniosek dr. Lechowskiego, aby wybrać do istniejącéj komisyi jeszcze trzy komisye.

Wniosek przyjęto 30 głosami.

Dr. Lechowski wnosi, aby do bankowej wybrać 7 członków, do obu innych po 5 członków — przyjęto jednogłośnie.

Sprawozdanie o stosunku stowarzyszeń, do instytucyj udzielających im kredyta przydzielono komisyi bankowéj, której to komisyi przydzielono także w szczególności sprawę stosunku do Banku krajowego.

Następnie zawiesił przewodniczący posiedzenie do poufnego porozumienia się, co do wyboru osób w skład komisyi wejść mających.

Następnie powołano na wniosek p. Eminowicza przez aklamacyą:

do komisyi budżetowéj pp. dr. Lachowicza, dr. Lipowskiego, Bukietyńskiego, Kocyana i Żardeckiego;

do komisyi bankowéj pp. Kukla, Biechońskiego, Romanowicza, Wyszyńskiego, Urbana, Marsa i Zbrożka;

do komisyi ogólnéj pp. Göttingera, Śmiałowskiego, Achta, dr. Wursta, i Struszkiewicza.

VII. punkt porządku dziennego „o zadaniu komisyi kontrolujących w towarzystwach i wskazówkach dla ich postępowania“. Referent p. Urban rzuca ogólny pogląd na postępowanie komisyj kontrolujących i zaznacza, że komisye te nie wszędzie odpowiadają zadaniu swemu i zamiast ścisłego wykonywania obowiązków, oglądają się na rewidentów czyli lustratorów. Po dłuższem motywowaniu i odczytaniu odnośnych ustępów regulaminu — wnosi szereg zmian regulaminu i postanowień w myśl swego referatu.

P. Stadnicki przedewszystkiem wnosi podziękowanie p. Urbanowi za gorliwą pracę, (co przyjęto przez powstanie ogólne) następnie żąda przesłania téj sprawy patronatowi, którego obowiązkiem byłoby wydrukowanie odnośnych postanowień i rozesłanie ich wszystkim stowarzyszeniom.

P. Struszkiewicz staje w obronie Rad zawiadowczych, wobec zarzutów p. Stadnickiego i podnosi z naciskiem, że członkowie Rad zawiadowczych i komisyi pełnią należycie swoje obowiązki.

P. Schofer odczytuje odnośny wniosek Towarzystwa kulikowskiego, co przekazano komisyi wniosków.

P. Ostrowski podnosi również, że Rady zawiadowcze pełnią swoje obowiązki należycie.

P. Mars podnosi ofiarność i bezinteresowność członków Rad i komisyi kontrolujących.

P. Jaworowski omawia sposoby kontroli zarządów przez komisye i Rady nadzorcze i proponuje przekazanie patronatowi wniosków p. Urbana.

Tu uchwalono zamknięcie dyskusyi.

P. Kornberger konstatuje, że Rada zawiadowcza w Rohatynie pełni gorliwie swoje obowiązki, ale zatrważają mowcę zarzuty tu poczynione i popiera wniosek, ażeby podać do wiadomości wszystkich Rad zawiadowczych, że obowiązkiem ich jest ścisłe i dokładne badanie czynności Dyrekcyi, pośrednio przez komisye kontrolujące z ich grona wybrane, a bezpośrednio przez udział w posiedzeniach Rady nadzorczéj.

Dr. Lechowski również przeczy zarzutowi niedbałości Rad zawiadowczych.

P. Urban jako referent reasumuje przemówienia mowców poprzednich i popiera swoje wnioski.

P. Patron wyjaśnia stosunki u niektórych Towarzystw i wnosi, aby dopisać w protokole lustracyi, o ile odnośna komisya kontrolująca pełni swoje obowiązki.

Referat i wnioski p. Urbana przydzielono Patronatowi.

VIII. punkt porządku dziennego. „Szkontrowanie Towarzystw handlu skór“. Referent p. Terenkoczy

w zastępstwie p. Aleksandrowicza mówi o słabym w ogóle rozwoju stowarzyszeń produkcyjnych i handlowych, zaleca przeto czuwanie nad temi stowarzyszeniami handlowemi, które najkorzystniéj się rozwijają, to jest nad Towarzystwami handlu skór. Wypadki upadku takich stowarzyszeń zachodziły dotychczas z powodu braku kontroli, pouczeń i opieki. Wnosi zatem następującą rezolucyę i proponuje przydzielenie jéj osobnéj komisyi z pięciu członków złożonéj:

„Walne Zgromadzenie delegatów Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wypowiada przekonanie:

1. że lustracyę stowarzyszeń handlu skór poruczać należy osobom obeznanym z obrotami handlowemi i znającemi się na towarach i cenach tychże;

2. że przy lustracyi stowarzyszeń handlu skór należy zawsze przedsiębrać inwentarz magazynu".

P. Urban proponuje wnioski co do przeprowadzenia inwentury.

Dr. Lechowski zwraca uwagę, że Towarzystwa handlu skór z powodu należenia do Związku podlegają i tak kontroli ze strony patronatu. Popiera wniosek odesłania sprawy do komisyi.

P. Zbrożek proponuje odesłanie wniosków do Patronatu, który zwoła ankietę rzeczoznawców.

P. Terenkoczy ze względów praktycznych proponuje wybór komisyi.

P. Jaworowski popiera wniosek Zbrożka, który przyjęto.

IX. punkt porządku dziennego. „Wnioski stowarzyszeń i delegatów".

P. Struszkiewicz proponuje rozszerzenie komisyi o sprawozdaniu patronatu do 5 członków, co Zgromadzenie uchwala.

P. Przewodniczący zarządził w tym celu wybór kartkami i powołał do skrutynium sekretarzy.

Wybrano jednomyślnie pp. Merunowicza i dra. Nowaka.

Na tém zakończono I. posiedzenie o godzinie 2ej w południe.

II. Posiedzenie

dnia 29. września 1884 o godz. 10. przed południem.

X punkt porządku dziennego. „Sprawozdanie komisyi o stosunku stowarzyszeń do Zakładów, udzielających im kredyta".

Referent p. Romanowicz odczytuje na wstępie następującą rezolucyę:

„Zważywszy, że kredyt stowarzyszeń u wielkich instytucyj finansowych w porównaniu z latami poprzedniemi, pomimo trudnych w tym roku stosunków pieniężnych nie tylko się nie uszczuplił, ale nawet nieco rozszerzył;

zważywszy, że zakładanie nowych wielkich instytucyi finansowych, wobec założenia Banku krajowego z jednéj, a ogólnego stanu targu pieniężnego z drugiéj strony, obecnie nie na czasie:

Zgromadzenie przechodzi do porządku dziennego nad wnioskami o utworzenie centralnéj instytucyi finansowéj dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, a wyraża zarazem przekonanie, że stosunek towarzystw zarobkowych i gospodarczych do Banku krajowego będzie się coraz pomyślniéj rozwijał, z zachowaniem zupełnéj samodzielności stowarzyszeń — tembardziéj, że stosunek ten opartym jest na obustronnym a równorzędnym interesie".

Następnie motywuje tę rezolucyę, proponującą przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Kasy zaliczkowéj w Kulikowie o założenie centralnéj instytucyi kredytowéj. Opowiada szereg usiłowań i kroków zmierzających do utworzenia takiéj instytucyi i zaznacza, że praca w tym kierunku już od lat dziesięciu jest w toku. Tymczasem naczelna władza autonomiczna zwoływała ankietę celem zaradzenia brakowi kredytu, a skutkiem tego pomiędzy ludźmi fachowymi padło słowo „Bank krajowy".

Referent więc wskazuje na Bank krajowy, jako centralną instytucyę, jakkolwiek ona dziś jeszcze potrzebom stowarzyszeń nie odpowiada. Wskazuje, że stowarzyszenia powinny czerpać swoje zasoby kasowe na miejscu swéj działalności, przez wyrobienie sobie zaufania, które będzie miało ten skutek, że miejscowe fundusze w formie wkładek oszczędności będą stanowiły główne źródło kapitału obrotowego stowarzyszenia tak, jak to się dzieje w Szkocyi.

Co do stosunku naszych stowarzyszeń do Banku krajowego, komisya nie wchodzi w drobne tego stosunku szczegóły, chociaż zmiany byłyby pożądane; mowca konstatuje przełom w prądach do niedawna nam wielce nieprzychylnych — komisya wniosłaby wtedy tylko zerwanie stosunków z Bankiem krajowym, gdyby spostrzegła zasadnicze, przeciw samodzielności i rozwojowi stowarzyszeń zmierzające dążności Banku krajowego.

My potrzebujemy Banku a on nas. Bez pomocy stowarzyszeń nie byłby Bank w stanie rozwinąć się jako krajowa, tylko co najwyżéj jako lokalna instytucya.

Co do komisarzy bankowych i warunku opiniowania o stowarzyszeniach Wydziałów powiatowych — referent nie widzi niebezpieczeństw. Zarzut, że Bank układał instrukcye i regulamina bez udziału stowarzyszeń nie zupełnie jest uzasadnionym, bo pytano o opinię p. Patrona i Wydziału Związku. Pozostawmyż i nadal sprawę w rękach Patrona i Wydziału.

Dr. Lechowski radzi szukać kredytu w domu a unikać banków. Omawia stosunek z Bankiem krajowym, nie uważając go za niekorzystny. Wreszcie wnosi założenie przez stowarzyszenia instytucyi wzajemnych ubezpieczeń od ognia — i zawezwanie Patrona, ażeby sprawę zbadał, uzyskał koncesyę i w celu założenia zwołał nadzwyczajne Walne Zgromadzenie.

P. Stadnicki proponuje, ażeby Towarzystwa przyjmowały filie Tow. wzajem. ubezpieczeń w Krakowie.

P. Śmiałowski proponuje pod względem formalnym osobną dyskusyę nad wnioskiem dr. Lechowskiego. P. Patron, omijając wniosek dr. Lechowskiego jako samoistny — zwraca uwagę, że należy liczyć przedewszystkiem na własne siły i konstatuje, że zachęca wszystkie towarzystwa do tego, ale otrzymuje często odpowiedź, że na prowincyi jest to rzeczą czasem niebezpieczną, bo strony miejscowe częstokroć bez powodu wkładki wycofują.

Dr. Zgórski objawia swoje zapatrywanie na stosunek z Bankiem krajowym i konstatuje, że rezolucya komisyi jest najwierniejszym wyrazem tego stosunku, polegającego na wzajemnym interesie, oraz podnosi motywa referenta. Uważa stosunek za zupełnie równorzędny, bo Bank posyła zlecenia na prowincyę a na odwrót Towarzystwa posyłają Bankowi swoje zlecenia do Lwowa.

Oświadcza zarazem, że rezolucya proponowana przez referenta zadowolni i Bank krajowy.

P. Stadnicki proponuje przyjęcie rezolucyi en bloc.

P. Referent konstatuje, że nie było opozycyi i zaleca przyjęcie rezolucyi, co bardzo znaczną większością uchwalono.

Równocześnie przyjęto rezolucyę delegata dr. Lechowskiego: „poleca się pp. delegatom, aby ile możności wpływali na swoje Towarzystwa, iżby te w jak „najmniejszéj ilości korzystały z kredytu w instytucyach, „a natomiast starały się opierać na własnych siłach".

Z porządku dziennego referuje p. Urban imieniem komisyi bankowéj o wniosku Banku stanisławowskiego, polecającym Patronowi, ażeby imieniem stowarzyszeń remonstrował w Dyrekcyi centralnéj Banku austro-węgierskiego o ulgi w reeskoncie weksli.

Wniosek przyjęto.

Przewodniczący otwiera dyskusyę nad wnioskiem delegata dr. Lechowskiego o założenie przez stowarzyszenia instytucyi wzajemnych ubezpieczeń.

P. Romanowicz oświadcza się stanowczo przeciw wnioskowi, ze względu na brak funduszów jakich do tego potrzeba, tudzież ze względów zasadniczych nie robienia konkurencyi Towarzystwu wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

P. Urban korzysta z rezolucyi dr. Lechowskiego i żąda rokowań z Towarzystwem wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie o rozszerzenie kredytu dla stowarzyszeń.

P. Patron uważa wniosek dr. Lechowskiego za szkodliwy, ze względu na przyjazny stosunek Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń do nas i wnosi rezolucyę: „Walne Zgromadzenie delegatów poleca Wydzia- „łowi i Patronowi Związku:

1. aby przeprowadził rokowania z Dyrekcyą Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, względem uzyskania obfitszego i łatwiejszego kredytu dla Towarzystw zaliczkowych;

2. aby poczynił starania, celem uzyskania możliwych ułatwień dla członków Towarzystw zaliczkowych, którzy ubezpieczają się w Towarzystwie krakowskiém.

P. Jarosz wnosi poczynić starania o wyjednanie agentury Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, dla pojedyńczych Towarzystw i formułuje odpowiednią rezolucyę.

Tu zamknięto dyskusyę.

Dr. Lipowski konstatuje, że wniosku dr. Lechowskiego nikt nie poparł — sprzeciwia się rezolucyi p. Jarosza, ażeby nie odbierać chleba tysiącom ludzi, którzy z ajencyi czerpią fundusze do życia i dowodzi, że przymus asekuracyjny nie jest wskazany i że komulowanie zajęć w Towarzystwach nie jest pożądane — wnosi przejście do porządku dziennego nad rezolucyą p. Jarosza.

P. Stadnicki popiera sprawę reprezentacyi.

P. Biechoński przemawia przeciw wnioskowi dr. Lechowskiego i zaleca wniesienie do Sejmu petycyi, celem spowodowania przymusowéj asekuracyi.

Dr. Lechowski w obronie swojego wniosku odpiera czynione mu zarzuty.

P. Merunowicz dla objaśnienia faktycznego konstatuje, że ajencyę łatwo uzyskać i zawiadamia oraz, że Rada zawiadowcza Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń zgodziła się na wydawanie polic także w języku ruskim.

P. Romanowicz proponuje, ażeby wnioski złożone po zamknięciu dyskusyi przekazano Patronatowi do załatwienia.

Dr. Lechowski cofa swój wniosek wobec wniosku pp. Patrona i Urbana.

Wniosek formalny p. Romanowicza przyjęto.

Wniosek p. Patrona, tudzież wniosek p. Urbana przyjęto. (Dok. nast.).

Konferencya delegatów zastępstw Banku krajowego,

odbyta na dniu 30. września b. r. we Lwowie, przy udziale 31. delegatów, pod przewodnictwem dyrektorów dr. Wrotnowskiego i dr. Zgórskiego, powzięła następujące uchwały w formie rezolucyi:

aby kredyt bezcenzuralny i dotacyjny dla stowarzyszeń został podwyższony — z tą uwagą, że podwyższenie kredytu wekslowego ma dotyczyć nie tylko stowarzyszeń mających zastępstwo Banku, lecz ogół Towarzystw zaliczkowych, których działalność jest godna poparcia;

aby Bank krajowy udzielił zastępstwom swych asygnat i listów w granicach dotacyi, do komisowéj sprzedaży;

aby, przyjąwszy zasadę, że kredyt hipoteczny nie powinien iść niżéj 500 zł., Dyrekcya Banku była skłonną w razach wyjątkowych, na żądanie zastępstw, przy konwersyach długów Banku włościańskiego, udzielać pożyczki w niższéj kwocie, a mianowicie aż do 300 zł.;

aby, przy detaksacyach nieruchomości, na które ma być pożyczka bezpośrednio udzieloną, zażądać także opinii zastępstw i zwracać uwagę na ich zdanie;

aby w razie odmowy pożyczki przez Dyrekcyę Banku, podać zastępstwu do wiadomości, w jakiéj wysokości pożyczka mogłaby być udzieloną;

daléj, objawiło Zgromadzenie życzenie, także w formie rezolucyi podane, aby w Radzie nadzorczéj Banku krajowego miały stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze swego reprezentanta, którym ma być każdoczesny Patron Związku stowarzyszeń.

Dyrekcya Banku objawiła zaś życzenie, aby każde zastępstwo wypracowało dla swego okręgu operata szacunkowe, w których podane być mają przeciętne ceny wartości gruntów w pojedyńczych miejscowościach i żeby odpisy tych operatów przedłożyć Dyrekcyi Banku.

Również prosi Dyrekcya, aby Towarzystwa zwracały uwagę i podawały do wiadomości Banku jaki w okolicach ich działalności można popierać przemysł lub handel i w jaki sposób możnaby siły ekonomiczne danej okolicy rozwijać.

Daléj zaleca Dyrekcya, aby towarzystwa rozwijały u siebie dział sprzedaży efektów i w ogóle skupiły całą czynność bankierską, która dotychczas pozostaje w rękach niejako uprzywilowanéj a nierzetelnéj klasy ludzi.

Nakoniec zapewniła Dyrekcya Banku, że postara się o to, aby okólnik Wydziału krajowego w sprawie lokowania funduszów gminnych został cofnięty.

W konferencyi téj brali udział oprócz powyżéj wymienionych dwóch dyrektorów Banku, także trzeci dyrektor p. Władysław Smolka, który referował dział hipoteczny — daléj Patron stowarzyszeń dr. Skałkowski, prezes Wydziału Związku stowarzyszeń dr. Maly i posłowie hr. Scipio i dr. Rybicki.

Po dwugodzinnéj żywéj dyskusyi, w któréj większa część delegatów głos zabierała, wyczerpano cały materyał obrad, poczém przewodniczący ogłosił konferencyę za ukończoną.

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu wrześniu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowaszyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

„*Skład produktów kółek rolniczych* w Jaśle, stowarzyszenie przemysłowo-rolnicze i spożywcze, zarejestrowane z ograniczoną poręką". — (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnowie. Uchwała z dnia 14. sierpnia 1884. l. 11.322).

„*Towarzystwo wzajemnego kredytu* w Bieczu, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką". — Statut z dnia 13. marca 1884. Dyrekcyę składają pp.: Rudolf Wittig, Władysław Chmielowski, Józef Paszyński jako dyrektorowie, p. Józef Tabeau jako zastępca dyrektora. Zadaniem Towarzystwa jest dostarczać za pomocą wspólnego kredytu członkom swoim na umiarkowany procent gotowych pieniędzy potrzebnych im do obrotu, a zarazem wyrobienie zamiłowania do oszczędności przez oprocentowanie najniższych wkładek. Czas trwania spółki jest nieograniczony. Ogłoszenia swoje umieszczać będzie Towarzystwo w jednym z dzienników krajowych polskich. Firmują dwaj członkowie Dyrekcyi w ten sposób, iż pod firmą Towarzystwa swoje podpisy położą. Odpowiedzialność członków za zobowiązania Towarzystwa sięga do wysokości pięciokrotnego udziału każdego członka, który to udział najmniéj 10 zł. a najwięcéj 1.000 zł. wynosi. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu. Uchwała z dnia 30. sierpnia 1884. l. 4.852).

„*Handels- und Gewerbe Verein zu Bursztyn, registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung*". Statut z dnia 2. lipca 1884. Dyrekcya składa się z 6. członków a mianowicie z pp.: Leiby Hammera, Irego Ozyasza dw. im. Schlesingera, Tobiasza Weinerta i Berischa Hornika jako dyrektorów, tudzież z pp. Judy Bera dw. im. Hammera jako kasyera i Aby Pinelesa jako kontrolora. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczanie pojedyńczym członkom za pomocą wspólnego kredytu wszystkich członków gotowych pieniędzy, potrzebnych im do ułatwienia prowadzenia handlu, przemysłu i gospodarstwa. Podpis za stowarzyszenie uskutecznia się w ten sposób, że pod-

pisujący do firmy Stowarzyszenia, swoje podpisy dostarczają. Do ważności zobowiązania w obec osób trzecich, potrzeba podpisu dwóch członków Dyrekcyi. Udział każdego członka ustanowionym jest najmniej na 50 zł. a najwięcej na 300 zł. Dopóki udziały nie osięgną swéj wysokości, dywidendy do tychże będą doliczane. Wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia, wychodzić będą pod firmą Stowarzyszenia z podpisami dwóch członków dyrekcyi, zaproszenie zaś na ogólne Zgromadzenie może podpisywać oprócz Dyrekcyi również i prezes Rady zawiadowczéj. Publiczne ogłoszenia w sprawach stowarzyszenia, następować będą przez afiszowanie takowych na miejscach publicznych. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie. Uchwała z dniu 31. Sierpnia 1884. L. 8607.).

„*Stowarzyszenie dla oszczędności i pożyczek I. ogólnego Towarzystwa urzędników Austryacko-Węgierskiéj Monarchii* w Jaśle, zarejestrowane z ograniczoną poręką". Statut z dnia 4. maja 1884. Celem stowarzyszenia a względnie przedmiotem przedsiębiorstwa jest: przez przyjmowanie wkładek, danie sposobności członkom do korzystnego lokowania oszczędności, a przez używanie wkładek i za pomocą wspólnego kredytu, udzielanie członkom zaliczek pod możliwie korzystnymi warunkami. Czas istnienia stowarzyszenia jest nieograniczony. Wydział składa się z 6 członków i 3 zastępców, z których na rok bieżący (1884.) urzędują: pp. Dr. Adolf Graczyński przewodniczący Wydziału, Józef Ralon i Karol Kosiński. Wszelkie ogłoszenia będą wychodzić pod firmą stowarzyszenia z podpisem przewodniczącego i jednego członka wydziału; od Rady zaś nadzorczej z dodatkiem pod firmą: „Rada nadzorcza". Do ważności zobowiązania stowarzyszenia potrzeba obok firmy, podpisu dwóch członków t. j. przewodniczącego i wydziałowego lub ich zastępcy. Za zobowiązania stowarzyszenia odpowiadają członkowie aż do dwukrotnéj wysokości deklarowanych udziałów. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnowie. Uchwała z dnia 28. sierpnia 1884. L. 11758.

Zmiany w Dyrekcyi:

„*Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek* w Pilznie, zarejestrowane z nieograniczoną poręką". Walne Zgromadzenie z dnia 7. lutego 1884. powołało do Dyrekcyi pp.: Jędrzeja Szumowicza na dyrektora, na kasyera Jana Michalika, na zastępcę kasyera Michała Metrykę, a na zastępcę kontrolora Józefa Korpantego. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnowie. Uchwała z dnia 14. Sierpnia 1884. L. 11080).

„*Towarzystwo zaliczkowe* w Ustrzykach dolnych, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką". Na podstawie uchwały Walnego zgromadzenia z dnia 18. maja 1884. wybrano w miejsce dotychczasowego kasyera p. Michała Zaremby, kasyerem p. Juliusza Riedla, zaś w miejsce zastępcy kasyera p. Władysława Zalewskiego, zastępcą p. Pawła Schulca. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu. Uchwała z dnia 20. sierpnia 1884. L. 10.576).

„*Kasa zaliczkowa* w Nowym Sączu, stowarzyszenie zerejestrowane z ograniczoną poręką". Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 16. marca 1884., zatwierdzono ponownie na dyrektorów pp. Dra Wacława Przybylskiego, Wiktora Wyszyńskiego i Kazimierza Miczyńskiego, zaś na zastępcę dyrektora powołano p. Józefa Oxińskiego. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu. Uchwała z dnia 30. sierpnia 1884. L 4742.).

Prof. dr. Randa przesłał pismo wystósowane do naszego Zgromadzenia delegatów, w którém dziękując za zaproszenie otrzymane ze Związku Stowarzyszeń, do wzięcia udziału w ogólnem Zgromadzeniu, wypowiada jak chętnie radby uczestniczył w tym zjeździe; gdy jednak ważne zajęcia zatrzymują go w Pradze, zaséła Zgromadzeniu delegatów życzenia skutecznych i obfitych wyników pracy.

W sprawozdaniu o założeniu i czynności ochrony własności ziemskiéj w Limanowéj są przedstawione tak świetne wyniki, oparte na przykładach, że już te rezultaty powinny zachęcić ludzi dobréj woli do pracy w tym kierunku. Ratowanie ziemi naszéj, aby się nie dostała w posiadanie niepowołanych i nam wrogich żywiołów, jest już samo przez się obowiązkiem każdego dobrego obywatela kraju; o ileż wdzięczniejsze pole po za tym ogólnym celem jest ratowanie pojedyńczych właścicieli, którzy częstokroć nie z winy własnéj popadają w ruinę, z któréj sami wydźwignąć się nie są w stanie. Pomoc udzielona i ratunek choćby części mienia, ochrania nie tylko całe rodziny od zatraty wszelkich sposobów do życia, a przeto podnosi byt ekonomiczny, ale wpływa wysoko na moralność, gdyż chroni od zwiększenia proletaryatu i często nawraca z drogi lekkomyślności tych, którzy będąc raz już w życiu pod grozą utraty całego mienia, są w przyszłości ostrożni i uczą się liczyć.

W obec tylu wywłaszczeń, rzecz ta jest obecnie zupełnie na czasie, dlatego niewątpimy, że w różnych okolicach kraju powstaną podobne stowarzyszenia, którym Związek stowarzyszeń na każde wezwanie najchętniéj z pomocą przyjdzie.

Także jesteśmy upoważnieni do oświadczenia, że p. Mars, dyrektor Towarzystwa ochrony własności ziemskiéj w Limanowéj jest gotów udzielać na zapytanie bliższych informacyi i wskazówek, jakoteż wyjaśnienia o sposobie postępowania.

Do rzędu tylu towarzystw żydowskich, powstałych u nas w roku bieżącym, przybywa jeszcze jedno „Spar- Credit- und Gewerbe Verein", założone w tych dniach w Podhajcach. Podczas gdy nasze stowarzyszenia powstają z poczucia potrzeby, a są podtrzymywane i wznoszone ofiarną pracą obywatelską, to stowarzyszenia żydowskie są zazwyczaj spółkami kilku kapitalistów, którzy nie mając

co robić zakładają Spar- u. Credit-Verein dla wyzyskiwania ludności. Że tak jest istotnie poświadczy oświadczenie jednego z założycieli takiego Towarzystwa żydowskiego, który na zapytanie po co zakłada nowe Towarzystwo, gdy w miejscu jest już jedno zaspokajające w zupełności potrzeby całéj ludności, odpowiedział: „mój syn nie ma co robić, a tak będzie Dyrektorem Vereinu". — Nie wątpimy, że i w Podhajcach był ten sam powód do założenia nowego Towarzystwa, bo prawdziwéj potrzeby trudno dopatrzyć, w obec istniejącego Towarzystwa zaliczkowego, mającego nadto zastępstwo Banku krajowego.

Orzeczenie Wysokiego c k. Trybunału administracyjnego z dnia 19. czerwca 1883., na podstawie którego opierają władze podatkowe żądanie wykazania kwoty odsetek, od wkładek oszczędności członkom opłacanych, w celu wciągnięcia takowych do opodatkowania — podamy w następnym numerze w dosłownem tłumaczeniu. Tu tylko nadmienić nam wypada, że żądanie to nie wyszło od c. k. krajowéj Dyrekcyi Skarbu, lecz wprost od c. k. Ministerstwa skarbu, które widocznie żałuje stowarzyszeniom ulg przyznanych im ustawą z dnia 27. grudnia 1880. i odwołuje się do orzeczeń Trybunału administracyjnego, zamiast trzymać się ustaw, pragnąc tym sposobem nowy ciężar zwalić na stowarzyszenia.

W końcu zwracamy jeszcze raz uwagę stowarzyszeń, że do przedłożenia żądanych wykazów nie są obowiązane, a przeto winny przeciw tym wezwaniom wnosić przedstawienia do wyższych instancyi.

Rada powiatowa w Łańcucie, uchwaliła zaciągnąć z Banku krajowego pożyczkę w kwocie 40.000 zł. w listach komunalnych, na spłatę długów przez dłużników Banku włościańskiego zaciągniętych. Przeprowadzenie tych spłat i udzielenie z téj kwoty pożyczek, powierzone będzie Towarzystwu zaliczkowemu w Łańcucie, które konwersyę tę na własny rachunek przeprowadzać będzie

Sejmik Związku spółek zarobkowych pod zaborem pruskim zwołany został przez Patrona ks. A. Szamarzewskiego na dzień 13. i 14. października b r. do Miłosławia.

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1883.

93 Kozowa. Kasa zaliczkowa „Opatrzność". *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 234·61, odsetki naprzód wypłacone 58·08, razem 292·69. Straty: odsetki naprzód pobrane 112·21, koszta administracyi 93·48, koszta założenia i ruchomości 23·80, czysty zysk 63·20, razem 292·69. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 15·41, odsetki naprzód wypłacone 58·08, pożyczki 6.177·32, koszta założenia i ruchomości 214·19, udział w lwowskiem Towarzystwie zaliczkowém 50·—, razem 6.515 —. Stan bierny: udziały 803·39, wkładki oszczędności 1.491·20, wierzyciele wekslowi 3.900·—, odsetki naprzód pobrane 112·21, fundusz rezerwowy 145·—, czysty zysk 63·20, razem 6.515·—. Obrót kasowy 22.889·12. Ilość członków 160.

OGŁOSZENIA

Do dzisiejszego numeru dołącza się dodatek zawierający sprawozdanie Patrona i Budżet Związku na rok 1885.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: *Władysław Terenkoczy.* Z 1 Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.

Dodatek do Nr. 19. „Związku“.

Sprawozdanie Patrona Związku

za czas od 1. października 1883. do końca września 1884 r.

Ostatnie walne Zgromadzenie delegatów Związku odbyło się pod wrażeniem wniesionych do Sejmu krajowego projektów o utworzenie zbiorowych kas pożyczkowych, które miałyby wobec ludności wiejskiej przejąć tę działalność, jaką prowadzą Towarzystwa zaliczkowe, a zarazem objąć pośrednictwo dla Banku krajowego.

Pod tym względem, wkrótce po naszem ostatniem Zgromadzeniu, sytuacya zupełnie się zmieniła.

Dnia 4. października 1883. odbyło się zebranie zasiadających w Sejmie prezesów Rad powiatowych, które uznało, że projekt zbiorowych kas pożyczkowych jest nieodpowiedni, i że przedewszystkiem Towarzystwa zaliczkowe powołane są do udzielania włościanom zdrowego kredytu. Na tej podstawie oświadczyła się sejmowa komisya przeciw temu projektowi. Równie korzystnie i z uznaniem dla Towarzystw zaliczkowych wypadło sprawozdanie komisyi bankowéj przez Sejm wybranéj. Rezultatem tej przychylnéj opinii, jaką wyrobiły sobie Towarzystwa zaliczkowe w reprezentacyi kraju, było zarzucenie ponawianego kilkakrotnie projektu tworzenia nowych instytucyi powiatowych dla kredytu włościańskiego — obok Towarzystw zaliczkowych.

Dalszem dla sprawy stowarzyszeń bardzo pożądanem następstwem było powołanie dyrektora lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego Dr. Alfreda Zgórskiego, do składu Dyrekcyi Banku krajowego, a niebawem za inicyatywą tego, około rozwoju stowarzyszeń tyle zasłużonego męża, wszedł Bank krajowy w ścisłe a przyjazne stosunki ze stowarzyszeniami zaliczkowemi, i ze Związkiem jako ich ogólną reprezentacyą.

W ten sposób ukształtowały się stosunki z końcem roku 1883. i zdawało się, że rok 1884. będzie jednym z najpomyślniejszych dla stowarzyszeń. Nagle jednak sytuacya finansowa w naszym kraju doznała silnego wstrząśnienia, które nie mogło pozostać bez wpływu i na Towarzystwa zaliczkowe.

Upadek Banku rustykalnego, tej instytucyi, któréj wadliwe założenie i nieodpowiedne kierownictwo, równie jak szkodliwa wskutkach swoich działalność nieraz były przedmiotem krytyki na ogólnych Zgromadzeniach Związku, wywołał zaniepokojenie powszechne; — następstwa tego zaniepokojenia wkrótce dały się czuć różnym zakładom finansowym, a objawiły się wycofywaniem wkładek i ogólnem utrudnieniem stosunków kredytowych. Towarzystwa zaliczkowe wzięły żywy udział w staraniach około złagodzenia skutków tej katastrofy, dopomagając do likwidacyi Zakładu i do konwersyi jego wierzytelności. Pośrednictwo Związku i udział jego w téj akcyi z absorbowało wiele czasu i pracy, którą bylibyśmy poświęcili innym sprawom dla stowarzyszeń ważnym. Lecz niepodobna nam było uchylać się od uczestnictwa w czynnościach zmierzających do tego, aby włościanom ułatwić spłatę wierzytelności bankowych a równocześnie zmiejszyć straty posiadaczy listów dłużnych i asygnat. Wynikiem tych usiłowań była ugoda, która umożliwi powolne rozwikłanie interesów upadłego Zakładu.

Zanim jeszcze przeminęły wrażenia, wywołane katastrofą Banku rustykalnego, już zaszedł we Lwowie wypadek, który pomiędzy klientelą Towarzystw zaliczkowych musiał wywołać nowe obawy. Galicyjska kasa zaliczkowa, skutkiem karygodnych nadużyć ze strony członków zarządu, i niedołężnej kontroli ze strony Rady nadzorczéj, znalazła się w konieczności ogłoszenia likwidacyi. Staraniem Związku było niedopuścić na razie do konkursu, którego następstwa byłyby wpłynęły bardzo szkodliwie na ogólne stosunki

kredytowe stowarzyszeń. Rzeczywiście udało się przekonać wierzycieli tego stowarzyszenia, że i dla nich korzystniej będzie, jeżeli zgodzą się likwidacyę. Teraz więc potrzeba tylko szybkiego postępu likwidacyi, aby na téj drodze sprawa bez konkursu załatwioną została.

W obec takiéj sytuacyi, jaka wywołaną została upadkiem Banku rustykalnego i likwidacyą kasy zaliczkowéj, wzmogły się potrzeby kredytowe wielu stowarzyszeń, a równocześnie wzrosły także trudności w uzyskaniu tego kredytu.

Przedewszystkiem napotkaliśmy te trudności w Banku austro-węgierskim, który nagle ścieśnił kredyt stowarzyszeniom udzielany.

Lwowskie Towarzystwo zaliczkowe zmuszonem było ograniczyć znacznie kredyta stowarzyszeniom w rachunku bieżącym otwarte, co dało powód do wielu zażaleń, lecz nie mogło być zmienionem, gdyż Towarzystwo lwowskie przedewszystkiem własnym zobowiązaniom zadość czynić musiało.

Galicyjska kasa oszczędności pomimo trudnych stosunków pieniężnych, pozostała jednak głównem źródłem kredytu dla stowarzyszeń, a Bank krajowy, jakkolwiek fundusze jego nie są zbyt obfite, z prawdziwą życzliwością udzielał kredyt stowarzyszeniom, pod bardzo dogodnemi warunkami.

Doświadczyliśmy tego szczególniej w sprawie Stanisławowskiego Banku zaliczkowego, który od obu tych instytucyi, za pośrednictwem Związku doznał nader skutecznego poparcia.

Wobec powszechnego w kraju zaniepokojenia, gdy często nawet pogłoski wręcz nieuzasadnione oddziaływały niekorzystnie na rozwój stowarzyszeń, Związek uważał lustracye jako najskuteczniejszy środek do przywrócenia zachwianego zaufania.

Rezultaty lustracyi ogłaszane w naszém czasopiśmie musiały wpłynąć uspokajająco, a przekonawszy się o prawidłowem postępowaniu w stowarzyszeniach, mogliśmy têm skuteczniej popierać starania ich o uzyskanie kredytu.

Następujące lustracye zostały przeprowadzone w przeciągu roku od czasu ostatniego walnego Zgromadzenia:

Sekretarz Związku p. Władysław Terenkoczy przeprowadził lustracye w Glinianach, Kulikowie, dwukrotnie w Żółkwi, przyczém dokonał reorganizacyi tamtejszego Towarzystwa, daléj w Jaryczowie, Mościskach, Rozdole, Rudkach, Komarnie, Przemyślanach, Sokalu, Bełzie i Łańcucie.

P. Ludwik Balicki przeprowadził lustracye w Mikołajowie, Rozdole, Drohobyczu i Stryju.

P. Wojciech Bednarski zlustrował Towarzystwa zaliczkowe: w Makowie dwukrotnie, w Dobczycach, Białéj, Oświęcimie, Milówce i Adrychowie.

P. Wojciech Biechoński zlustrował Towarzystwa zaliczkowe w Limanowie, Nowym Sączu i Grybowie.

P. Hilary Jaworowski zlustrował Towarzystwo zaliczkowe w Krakowcu.

P. Dr. Antoni Molicki przeprowadził lustracye w Gorlicach i Tarnowie.

P. Józef Urban przeprowadził lustracyę w Bołszowcach, Delatynie, Kołomyi, Kałuszu, Marjampolu, Śniatynie, Tłumaczu i Tyśmienicy.

P. Bolesław Żardecki zlustrował Towarzystwa zaliczkowe w Sędziszowie i Sokołowie.

Zauważyć wypada, że pożyteczność lustracyi znalazła uznanie nawet u tych stowarzyszeń. które dotychczas uchylały się od lustracyi, a które w tym roku same zgłaszały się z prośbą, aby lustracye przeprowadzić.

Przechodząc do dalszych szczegółów — zaznaczam, że przy udziale Związku powstało powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, wyposażone przez Radę powiatową a przeznaczone dla ludności wiejskiej lwowskiego powiatu. Przyjęto do Związku, oprócz tego stowarzyszenia, także Towarzystwo zaliczkowe w Zakopanem, Ustrzykach dolnych, Radłowie, Cieszanowie i Borszczowie, dalej Stowarzyszenie bankowe w Przemyślu, Towarzystwo oszczędności i zaliczek w Stryju, tudzież Stowarzyszenia handlu skór, w Dąbrowie, Drohobyczu i Łańcucie, jakoteż Pierwszą związkową pracownię robotników stolarskich i Pierwsze Towarzystwo robotników krawieckich we Lwowie.

Za pośrednictwem Związku uzyskało 10 Towarzystw związkowych kredyt w Galicyjskiej kasie oszczędności, 15 Towarzystw w Banku krajowym, 7 Towarzystw w lwowskiem Towarzystwie zaliczkowem, 2 Towarzystwa w Banku Slavia. Na wezwanie Dyrekcyi Banku krajowego przedłożyliśmy propozycyę co do poruczenia zastępstw Banku krajowego Towarzystwom zaliczkowym, w interesach bankowych i hipotecznych.

Spełniając uchwałę ostatniego walnego Zgromadzenia, rozesłaliśmy wzór jednolitego zamknięcia rachunków i wzór inwentarzy sporządzać się mających do bilansu. Badając zamknięcia rachunków za r. 1883. zwracaliśmy uwagę stowarzyszeń na potrzebę unikania większych zaległości.

W sprawach podatkowych, po dłuższym czasie spokoju, znowu okazuje się potrzeba wnoszenia rekursów przeciw niesłusznym wymaganiom władz. W ubiegłym roku 10. Towarzystwom sporządziliśmy rekursa w tych sprawach.

Cztery Towarzystwa udały się do Związku o rozstrzygnienie różnicy zdań między Dyrekcyą a Radą nadzorczą — a dotyczącym wezwaniom uczyniliśmy zadość.

Sprawy Banku rustykalnego nader wiele dały nam do czynienia. Pośredniczyliśmy w licznych wypadkach między kuratorem i komitetem likwidacyjnym Banku, a Towarzystwami zaliczkowemi, którym dostarczyliśmy przeszło 1.000 rachunków, a spłaciliśmy 207 pożyczek na ogólną kwotę 80.630 zł. Na zupełne tych pożyczek umorzenie zapłaciliśmy w zastępstwie Towarzystw sumę 48.478 zł. 41 ct.

Udzieliliśmy szczegółową informacyę nowopowstającym Towarzystwom zaliczkowym w Ustrzykach, Uhnowie i Zaleszczykach. Czyniliśmy starania o założenie Towarzystwa zaliczkowego w Zabłotowie, Ciężkowicach, Grzymałowie, Niżankowicach, Nisku i Tarnobrzegu, tudzież Towarzystwa handlu skór w Krośnie.

Informowaliśmy także powstające Towarzystwa handlu skór w Kulikowie, Przemyślu, Tarnowie i Rymanowie, a delegat Związku p. Adolf Aleksandrowicz odwiedzał Towarzystwa handlu skór w Przemyślu Łańcucie i Tarnowie. Członkowie Zarządów takich Towarzystw z Przemyśla, Tarnowa i Rymanowa przybyli do Lwowa celem obeznania się z manipulacyą tutejszego Towarzystwa handlu skór, i otzymali na tę podróż zasiłki z funduszu udzielonego w tym celu przez Wydział krajowy.

Ogólna ilość exhibitów w ubiegłym okresie załatwionych wynosi 1.240. Biuro i kasa Związku, dzięki gorliwości p. sekretarza zostały uporządkowane, a korespondencya odbywa się z możliwym pospiechem. Niemniéj też i redakcyę czasopisma naszego poruczył Wydział Związku p. sekretarzowi.

Wydział Związku odbył od czasu ostatniego Zgromadzenia 12 posiedzeń; treść obrad i uchwał ogłaszaliśmy w naszem czasopiśmie.

Wyrażając podziękowanie wszystkim, którzy wspierali czynności Związku, a w ten sposób przyczynili się do rozwoju stowarzyszeń naszych, upraszam o przekazanie tego sprawozdania mego komisyi do szczegółowego zbadania.

Lwów, 28. września 1884.

Dr. Tadeusz Skałkowski,
Patron Związku.

Budżet

Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

na rok 1885.

1.	Lokal	200 zł.
2.	Płaca sekretarza	1.500 „
3.	Płaca urzędnika	480 „
4.	Płaca woźnego	100 „
5.	Subwencya dla czasopisma „Związek“	100 „
6.	Zakupno roczników	100 „
7.	Dyety	300 „
8.	Portorya i drobne koszta biurowe	150 „
9.	Wydatki nadzwyczajne	100 „
10.	Fundusz zaopatrzenia	80 „
	razem	3.110 zł.

Na pokrycie tego budżetu mają służyć:

a)	Wkładki od Stowarzyszeń, które według wymiaru 1% od czystego zysku i ½‰ od stanu udziałów w granicach od 20 zł. (wraz z ewentualnem wpisowem) do 150 zł. wyniosą na podstawie zamknięć rachunkowych z r. 1884	3.064 zł. 87 ct.
b)	ewentualne wpisowe	50 „ — „
	razem	3.114 zł. 87 ct.

Z uchwały Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Wnioski

na X. Walne Zgromadzenie delegatów Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Delegat Towarzystwa zaliczkowego i Towarzystwa ochrony własności ziemskiéj w Limanowej — przedkłada następujący wniosek:

Zważywszy, iż utrzymanie własności ziemi w rękach obywateli krajowców stanowi podwalinę dalszego rozwoju narodowego, zważywszy dalej, iż celem ratowania zagrożonych wywłaszczeniem, zawiązały się już w niektórych okolicach kraju naszego Towarzystwa „Ochrony własności ziemskiej“, z których niektóre mogą wykazać chlubne rezultaty, zważywszy wreszcie, iż za tworzeniem podobnych Towarzystw z różnych stron kraju wiele poważnych objawia się głosów

wnoszę:

Walne Zgromadzenie delegatów raczy uchwalić:

1. Przy każdem Towarzystwie do Związku naszego należącem, ma być założoném oddzielnie Towarzystwo „Ochrony własności ziemskiej“.

2. Zaleca się Patronatowi a względnie Wydziałowi naszego Związku, ażeby rzeczone Towarzystwa Ochrony własności ziemskiéj jak najrychlej w życie wprowadził, têm celem odpowiedni statut i regulamin ułożył, potrzebny kredyt wyrobił i wszelką niósł pomoc — zarazem dla ułatwienia czynności, biuro inforcyjne otworzył.

Wydział Związku stowarzyszeń

odbył na dniu 24. września b. r. posiedzenie, na którêm byli obecni: p. Patron dr. Skałkowski, przewodniczący dr. Maly, członkowie Wydziału pp. Żabicki, Aleksandrowicz, dr. Dulęba, dr. Krówczyński, Merunowicz, oraz sekretarz i redaktor „Związku“ Wł. Terenkoczy. Na posiedzeniu têm załatwiono następujące sprawy:

I. Zatwierdzono protokół z dwóch ostatnich posiedzeń Wydziału Związku.

II. Sprawozdanie sekretarza za czas od 1. sierpnia do 24. września b. r. przyjęto do wiadomości.

III. Rozpatrując nowe żądania ze strony władz podatkowych, które na podstawie orzeczenia Trybunału administracyjnego z dnia 19. czerwca 1883. l. 1.937 chcą pociągnąć do opodatkowania sumę wypłaconych procentów od wkładek oszczędności, na jakie złożyli się członkowie stowarzyszenia, postanowiono sprawę tę postawić na porządku dziennym X. Walnego Zgromadzenia a odpowiednią rezolucyę i memoryał wykazujący niewłaściwość i niestósowność takiego żądania, uchwalono przedłożyć p. Ministrowi skarbu przez osobną deputacyę.

IV. Omówiono wszystkie punkta porządku dziennego Ogólnego Zgromadzenia i dyskutowano nad referatem p. Urbana i p. Aleksandrowicza.

V. Przyjęto budżet na rok 1885. i uchwalono pokrycie jego.

VI. Na Walne Zgromadzenie funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń wybrano delegatem p. Wł. Terenkoczego.

Drukarnia we Lwowie.